

16. 1. 2026

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS

Případ Skendera Bojku, kosovského podnikatele odsouzeného obecnými soudy za pokus o vraždu zasahujícího policisty, představuje zásadní judikát v české trestněprávní praxi. Kauza komplexně otestovala hranice institutu nutné obrany (§ 29 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, dále jen „TZ“), zejména putativní (domnělé) nutné obrany (PNO). Nález Ústavního soudu (ÚS) ze dne 26. dubna 2016, sp. zn. I. ÚS 3235/15, zrušil předchozí rozhodnutí s tím, že obecné soudy porušily právo stěžovatele na spravedlivý proces a presumpci neviny. Přínos nálezu spočívá v přesném vymezení posuzování subjektivní stránky obránce, důsledné aplikaci zásady in dubio pro reo a ve stanovení limitů přezkumné pravomoci vyšších soudů při hodnocení skutkového stavu.

Skutkové a procesní pozadí případu Skender Bojku

Skender Bojku, bezúhonný legální držitel střelné zbraně, žil s rodinou (manželkou a třemi nezletilými dcerami) v obci Herink u Prahy. Dne 10. prosince 2013 v časných ranních hodinách (kolem 6:00) provedl Útvar rychlého nasazení (URNA) Policie ČR v jeho rodinném domě domovní prohlídku. Zásah se týkal nepřímého úplatkářství třetí osoby, přičemž Bojku v tomto trestním řízení nevystupoval jako obviněný ani jako podezřelý.

Policie zvolila mimořádně razantní způsob zásahu (taktiku „frontálního útoku“) s použitím beranidla k násilnému vniknutí do domu. Důvodem pro nasazení URNA byla informace, že Bojku legálně drží střelnou zbraň. Stěžovatel byl náhle probuzen hlučnými nárazy a otřesy v situaci, kdy byla v domě tma a panoval zmatek. Vyhodnotil dění jako bezprostřední útok neznámých kriminálních živlů směřující proti jeho rodině, domovní svobodě a majetku. V reakci vystřelil jediný náboj ze své pistole Glock 19 skrze neprůhledné vstupní dveře směrem ven. Střela zasáhla příslušníka URNA v oblasti kyčelní kosti; díky zbrzdění střely rámem dveří a ochranné vestě nebylo zranění vážné. Bojku po zjištění identity zasahujících osob okamžitě složil zbraň a podvolil se výzvam policie.

Skender Bojku byl následně obžalován z pokusu zvláště závažného zločinu vraždy (§ 140 odst. 1 TZ ve stadiu pokusu). Krajský soud v Praze jej rozsudkem ze dne 27. října 2014, č. j. 6 T 32/2014-590, uznal vinným, ačkoli připustil, že stěžovatel nevěděl, že jde o policisty. Soud I. stupně však konstatoval intenzivní exces z nutné obrany (zjevná nepřiměřenost), jelikož útočníky považoval pouze za zloděje ohrožující majetek, nikoli život či zdraví, a proto podle soudu nebyl důvod střílet. Uložil trest odnětí svobody na 5 let.

Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 3. března 2015, sp. zn. 7 To 12/2015, trest zmírnil na 4 roky, zároveň odmítl závěr o intenzivním excesu. Dospěl však k závěru, že obrana byla předčasná (extenzivní exces), neboť Bojku měl vyčkat na vylomení dveří domnělými zloději. Odvolací soud dále přehodnotil skutková zjištění soudu I. stupně bez vlastního dokazování a spekulativně dovodil, že Bojku mohl vědět, že se jedná o policisty. Konečně se odvolací soud dopustil i výkladové chyby, když časovou nepřiměřenost (extenzivní exces) odůvodnil absencí jistoty o identitě útočníka.

Nejvyšší soud dovolání usnesením ze dne 16. července 2015, č. j. 6 Tdo 703/2015-70, odmítl a zopakoval pochybení odvolacího soudu, když sám dovozoval skutková zjištění (že Bojku mohl slyšet

výzvy policie a reagoval nadstandardně rychle). Porušil též kontradiktornost řízení, když nezaslal obhajobě vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství (NSZ), které navrhovalo zproštění obžaloby.

Klíčový přínos nálezu Ústavního soudu pro výklad putativní nutné obrany

Ústavní soud nálezem I. ÚS 3235/15 zrušil všechna předchozí rozhodnutí. Přínos nálezu pro trestněprávní doktrínu a judikaturu v oblasti PNO je zásadní a má několik rovin.

Stěžejní právní větou nálezu je požadavek primárního posuzování PNO z hlediska představ obránce, nikoli z pohledu útočnicka (policie) či nezúčastněného pozorovatele. ÚS výslovně kritizoval obecné soudy za aplikaci „dvojí optiky“, kdy hodnotily děj očima profesionálně zasahujících policistů namísto toho, aby se vcítily do situace překvapeného a o rodinu se obávajícího stěžovatele.

Z toho plyne, že posouzení PNO musí odpovídat tomu, jak se daná situace v konkrétních okolnostech (náhlé probuzení, hluk, tma, strach, dezorientace) jevila právě obránci. V případě pana Bojku psychologický posudek potvrdil, že mohl jednat ve stavu dezorientace a snížené racionální kontroly chování.

ÚS rovněž potvrdil, že v případech PNO se čin posuzuje podle zásad o skutkovém omylu (§ 18 odst. 4 TZ). Jelikož se Bojku mylně domníval, že probíhá protiprávní útok vůči němu, jeho rodině a majetku, je vyloučen úmysl spáchat trestný čin vraždy.

Nález důsledně vyzdvihl zásadu presumpce nevinny a *in dubio pro reo*. Nebude-li prokázáno „mimo jakoukoli rozumnou pochybnost“, že Bojku slyšel výzvy „Policie!“, je nutné vycházet z jeho verze. Vzhledem k neprokázanému úmyslu usmrtit poškozeného nelze konstruovat úmyslné zavinění (ani nepřímé) – tvrzení o srozumění se smrtí nemělo oporu v provedeném dokazování.

Ústavní soud dále korigoval chybnou interpretaci extenzivního excesu: již násilné dobývání se do obydlí (vyrázení dveří beranidlem) je přímo hrozící či trvající útok na domovní svobodu. Obrana proto nemohla být předčasná a nelze po obránci spravedlivě požadovat, aby vyčkával až do vniknutí útočnicka. Takové prodlení by mohlo učinit obranu neúčinnou.

Nález současně vymezil metodologické limity pro vyšší soudy. Vrchní a Nejvyšší soud nesmí spekulativně měnit skutková zjištění soudu prvního stupně bez provedení vlastního dokazování. Bylo také potvrzeno, že odvolací i dovolací řízení musí být kontradiktorní. Nejvyšší soud pochybil, když neumožnil stěžovateli reagovat na vyjádření NSZ.

Dopady nálezu a zhodnocení policejního postupu

Nález ÚS vedl k propuštění pana Bojku z výkonu trestu, kde strávil přes dva roky. Ačkoli Krajské státní zastupitelství v Praze nejprve podalo novou obžalobu (červen 2016), bylo trestní stíhání v listopadu 2016 definitivně zastaveno s odůvodněním, že skutek není trestným činem. Státní zástupkyně uznala, že právní názor ÚS na PNO je závazný.

ÚS v nálezu kritizoval nepřiměřenost postupu policie. Konstatoval, že nasazení URNA u osoby, která nebyla obviněna ani podezřelá a jejímž jediným „rizikovým faktorem“ bylo legální držení zbraně, bylo neadekvátně razantní a postrádalo proporcionalitu. Podle soudkyně zpravodajky Kateřiny Šimáčkové bylo na místě zvážit méně invazivní postup. Pro média doslova uvedla: „První, co mě osobně napadlo, když jsem si ten spis otevřela, bylo: A proč na něj normálně nezazvonili?“ ([zdroj](#)). ÚS proto případ zhodnotil tak, že příčinou konfliktu byla neúměrně razantní akce státu, která vytvořila pro laika

situaci nerozeznatelnou od loupežného přepadení. Tím soud apeloval na orgány činné v trestním řízení, aby do budoucna kladly větší důraz na komunikaci před vstupem do obydlí a pečlivě zvažovaly, zda je razantní zásah skutečně nezbytný.

Závěr

Případ Skendera Bojku se stal mezníkem v judikatuře k nutné obraně. Nález I. ÚS 3235/15 přinesl do výkladu PNO zejména dva provázané principy: subjektivní zhodnocení situace obráncem a důslednou aplikaci *in dubio pro reo* v otázce zavinění. Zároveň posílil právní jistotu občanů bránících svůj domov tím, že odmítl formalistický požadavek čekat na eskalaci útoku po násilném vniknutí a zdůraznil legitimitu obrany již ve fázi hrozícího útoku na domovní svobodu.

Nález je připomínkou pro celou justici, že formální ochrana autority státu nesmí převážet nad ochranou základních práv jednotlivce, zejména ve stresových a chaotických situacích a v případech omluvitelného omylu vyvolaných nepřiměřeným postupem státu.

Mgr. Tomáš Brandejský

Doktorand na katedře podnikového a evropského práva

Fakulta mezinárodních vztahů, Vysoká škola ekonomická v Praze

e-mail: tomas.brandejsky@gmail.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci *acquis* EU: český fenomén *gold-platingu* na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)